



Ellen Gould Whiteová

Na úsvitu dějin

Počátky civilizace a doba patriarchů



Číslování v závorkách označuje stránkování v originálním anglickém textu.

Název a logo Advent-Orion je ochranná známka, která je zapsána do rejstříku ochranných známek Úřadu průmyslového vlastnictví pod číslem zápisu 198705.

Přeloženo z anglického originálu *From Eternity Past* vydaného v roce 1983 vydavatelstvím Pacific Press Publishing Association, Mountain View, CA, USA.

© Ellen G. White Estate Incorp., Silver Spring, MD, USA
Translation © Advent-Orion Praha, 2001

ISBN 978-80-7172-523-7

KAIN A ÁBEL

*Smutný příběh těchto dvou bratrů může být poučením
pro každého z nás.*



Adamovi synové Kain a Ábel měli velmi rozdílné povahy. Ábel uznával, že Stvořitel jedná s padlým lidstvem spravedlivě a milosrdně, a vděčně přijal naději na vykoupění. Kain však dovolil své mysli, aby se ubírala touž cestou, která vedla k satanovu pádu - zpochybňoval Boží spravedlnost a autoritu.

Tito bratři byli podrobeni zkoušce, aby se ukázalo, zda věří Božím slovu a poslouchají ho. Pochopili obětní řád, který Bůh ustanovil. Věděli, že mají vyjádřit víru ve Spasitele, jehož znázorňovaly oběti, a zároveň uznat, že jsou na něm cele závislí, pokud jde o odpuštění. Bez prolití krve nemůže být hřích odpuštěn, proto svou víru v Kristovu krev měli projevit obětováním prvorozeného ze stáda.

Každý z bratrů postavil svůj oltář a přinesl oběť. Ábel obětoval ze stáda. „I shlédli Hospodin na Ábela a na jeho obětní dar.“ (Gn 4,4) Z nebe vyšlehl oheň a strávil oběť. Ale Kain nedbal na přímé Boží nařízení a obětoval jen plodiny. Nebe nedalo najevo, že by jeho oběť přijalo. Ábel prosil svého bratra, aby předstoupil před Boha způsobem, který Bůh předepsal, ale jeho naléhavé

prosby vedly Kaina k ještě rozhodnějším prosazování své vlastní vůle. Jako starší pohrdal bratrovou radou.

Kain předstoupil před Boha s rep-táním v srdci. Jeho dar nevyjadřoval kajícnost, protože by bylo přiznáním slabosti, kdyby jednal přesně podle plánu daného Bohem, a spoléhal v otázce svého spasení cele na smírcí oběť zaslíbeného Spasitele. Přišel se svými vlastními zásluhami. Nepřinesl jehňátko a nesmlsil jeho krev se svou obětí, ale nabídl své plody, výsledek své práce, jako projev přízně prokazané Bohu. Kain uposlechl v tom, že vybudoval oltář. Uposlechl také v tom, že přinesl oběť. Projevil však jen částečnou poslušnost. Neuznal, že potřebuje Vykupitele.

VELIKÝ ROZDÍL

Tito bratři byli oba hříšníci a oba uznávali Boží nárok na úctu a bohoslužbu. Navenek byl jejich náboženský projev až do určitého okamžiku stejný. V pozadí však byl mezi nimi hluboký rozdíl. „Ábel věřil, a proto přinesl Bohu lepší oběť než Kain.“ (Žd 11,4) Ábel se považoval za hříšníka. Chápal, že mezi ním

a Bohem stojí hřích a že odplatou za něj je smrt. Přinesl zabitou oběť, čímž uznal požadavky zákona, který byl přestoupen. Prolitím krve vzhlížel ke Kristu, který zemře na kříži. Protože důvěřoval ve smířící oběť, která bude vykonána, dostalo se mu svědectví, že je spravedlivý a jeho oběť byla přijata.

Kain měl stejnou příležitost přijmout tyto pravdy, jakou měl Ábel. Bůh nevyvolil jednoho z bratrů k přijetí, a druhého k zavržení. Ábel si vybral víru a poslušnost, Kain nevěru a vzpouru.

Kain a Ábel představují dvě třídy lidí, které budou existovat až do konce času. Jedni spoléhají na ustanovenou oběť za hřích, druzí stavějí na svých vlastních zásluhách. Ti, kdo necítí potřebu Kristovy krve a myslí si, že si mohou zajistit Boží přízeň svými vlastními skutky, dělají stejnou chybu, jaké se dopustil Kain.

Téměř každé falešné náboženství je založeno na stejném principu, a sice že si člověk může zajistit spasení svým vlastním úsilím. Někteří tvrdí, že se lidstvo může očistit, povznést a obnovit samo. Tak jako Kain byl přesvědčen, že si zajistí Boží náklonnost obětí, které chyběla obětní krev, tak si tito lidé představují, že pozvednou lidstvo na Bohem požadovanou úroveň nezávisle na díle smíření. Kainův příběh ukazuje, že lidstvo nemá sklon směřovat vzhůru k Bohu, nýbrž dolů k satanu. Naší jedinou nadějí je Kristus. „V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni.“ (Sk 4,12)

Pravá víra se projevuje poslušností všech Božích požadavků. Ode dnů Adamových až podnes se velký spor

týkal poslušnosti Božího zákona. Ve všech dobách žili lidé, kteří si činili nárok na Boží přízeň, přestože přehlíželi některé jeho příkazy. Ale „ve skutečích došla víra dokonalosti“ a „víra, není-li spojena se skutky, je sama o sobě mrtvá“ (Jk 2,22.17). Ten, kdo vyznává, že zná Boha, „a jeho přikázání nezachovává, je lhář a není v něm pravdy“ (1 J 2,4).

ZLOČIN A TREST

Když Kain viděl, že jeho oběť byla odmítnuta, rozhněval se, že Bůh nepřijal lidskou náhražku namísto oběti předepsané Bohem. Zlobil se na svého bratra, že si zvolil poslušnost Boha, místo aby se s ním spojil ve vzpouře proti němu.

Bůh ho neponechal sobě samému. Sestoupil, aby domluvil tomuto muži, který si počínal tak nerozumně. „Proč jsi tak vzplanul? A proč máš tak sinlou tvář? Což nepřijmu i tebe, budeš-li konat dobro? Nebudeš-li konat dobro, hřích se uvelebí ve dveřích.“ (Gn 4,6.7) Kdyby spoléhal na zásluhy zaslíbeného Spasitele a podrobil se Božím požadavkům, těšil by se Boží přízni. Bude-li ovšem pokračovat v nevěře a hřešení, nebude si moci stěžovat, když ho Hospodin zavrhne.

Místo aby uznal svůj hřích, pokračoval Kain ve stěžování si na Boží nespravedlnost a živil v sobě žárlivost a nenávisť vůči Ábelovi. Ábel jemně, ale pevně obhajoval Boží spravedlnost a dobrotu. Poukázal na Kainův omyl a pokusil se ho přesvědčit, že chyba je v něm. Ukázal na Boží milosrdenství, které se projevilo tím, že zachoval jejich rodiče při

životě, i když je mohl potrestat okamžitou smrtí, a zdůraznil, že Bůh je miluje, protože jinak by nedal svého vlastního Syna, nevinného a svatého, aby vytrpěl trest, který na sebe sami uvalili. To všechno způsobilo, že se Kainův hněv ještě vystupňoval. Rozum a svědomí mu říkaly, že Ábel má pravdu, ale byl rozzuřen, že nezískal pochopení pro svou vzpouru. V návalu vzteku svého bratra zabil.

Tak ve všech dobách bezbožní nenáviděli ty, kdo byli lepší než oni. „Neboť každý, kdo dělá něco špatného, nenávidí světlo a nepřichází k světlu, aby jeho skutky nevyšly najevo.“ (J 3,20) Zavraždění Ábela bylo první ukázkou nenávisti mezi hadem a semenem ženy, mezi satanem a jeho přívrženci a Kristem a jeho následovníky. Kdykoli se ve víře v Božího Beránka člověk zřiká hříchu, vzplane satanův hněv.

Ábelův bohabojný život svědčil proti satanovu tvrzení, že člověk nemůže zachovávat Boží zákon. Když Kain viděl, že nemůže Ábela ovládat, byl tak rozlícen, že ho připravil o život. A kdekoli někdo povstane, aby obhajoval Boží zákon, projeví se tentýž duch. Avšak každý Ježíšův mučedník zemřel jako vítěz. „A veliký drak, ten dávný had, zvaný ďábel a satan, který sváděl celý svět, byl svržen na zem a s ním i jeho andělé. Oni nad ním zvítězili pro krev Beránkovu a pro slovo svého svědectví. Nemilovali svůj život tak, aby se zalekli smrti.“ (Zj 12, 9.11)

Vrah Kain byl brzy volán k zodpovědnosti za svůj zločin. „Hospodin řekl Kainovi: »Kde je tvůj bratr Ábel?« Odvětil: »Nevím. Cožpak jsem strážcem

svého bratra?« (Gn 4,9) Aby utajil svou vinu, uchýlil se ke lži.

Hospodin opět řekl Kainovi: „Cos to učinil! Slyš, prolitá krev tvého bratra křičí ke mně ze země.“ (Gn 4,10) Kain měl čas k přemýšlení. Znal obudnost činu, který spáchal, i lež, kterou vyslovil, aby ho utajil. Byl však stále vzpurný, a tak nebylo možno déle odkládat trest. Boží hlas vyřkl hrozná slova: „Budeš nyní proklet a vyvržen ze země, která rozevřela svá ústa, aby z tvé ruky přijala krev tvého bratra. Budeš-li obdělávat půdu, už ti nedá svou sílu. -Budeš na zemi psancem a štvancem.“ (Gn 4,11.12)

Milosrdný Stvořitel mu stále ještě dával život a poskytoval mu příležitost k pokání. Kain však žil, jen aby zatvrdil své srdce, podněcoval vzpouru proti Boží autoritě a stal se hlavou rodu opovážlivých hříšníků. Jeho vliv působil demoralizující silou, až byla země tak zkažená a plná násilí, že si říkala o zničení.

KAINŮV PŘÍKLAD

Chmurný příběh Kaina a jeho potomků byl názorným příkladem toho, jak by to dopadlo, kdyby bylo hříšníkovi dovoleno žít navěky a přivést vzpouru proti Bohu ke zdárnému konci. Boží trpělivost vedla bezbožné jen k ještě větší opovážlivosti a vzdoru. Patnáct století poté, co Bůh vynesl svůj rozsudek nad Kainem, zaplavil zemi zločin a nemravnost. Ukázalo se, že rozsudek smrti nad padlým lidstvem byl spravedlivý a milosrdný. Čím déle lidé žili v hříchu, tím byli horší.

Satan neustává ve svém úsilí postavit Boží charakter a vládu do falešného světa a držet obyvatele světa v zajetí svých klamů. Bůh vidí konec od počátku. Jeho plány jsou dalekosáhlé a celistvé. Nejde mu jen o potlačení vzpoury, ale o představení její povahy celému vesmíru i o dokonalé obhájení své moudrosti a spravedlnosti v jednání se zlem.

Obyvatelé jiných světů sledovali s nehlubším zájmem stav světa před potopou. Viděli výsledky správy, jakou se Lucifer snažil zavést v nebi, když usiloval o odstranění Božího zákona. Každý výtvar lidské mysli a srdce byl „v každé chvíli jen zlý“ (Gn 6,5) a odporoval

Božím principům čistoty, pokoje a lásky. Byl to příklad hrozné mravní zkaženosti.

Důkazy, které se ve velkém sporu odhalují, si Bůh získává sympatie celého vesmíru, jak se krok za krokem uskutečňuje jeho velký plán na definitivní vymýcení vzpoury.

Ukáže se, že všichni, kdo se vzdali Božích přikázání, se přidali na stranu satana a bojovali proti Kristu. Až bude kníže tohoto světa odsouzen a všichni, kdo se s ním spojili, budou sdílet jeho úděl, celý vesmír prohlásí: „Spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi národů.“ (Zj 15,3)

OBSAH



PŘEDMLUVA	7
1. PŮVOD ZLA	9
<i>Boj dobra se zlem je věčným předmětem úvah člověka, málokdo si však uvědomuje, že jeho kořeny nejsou pozemské.</i>	
2. NA ÚSVITU DĚJIN	14
<i>Adam a Eva v zabradě Eden - první obyvatelé Země.</i>	
3. NEDŮVĚRA A JEJÍ DŮSLEDKY	18
<i>Poselství starodávného příběhu prvního lidského pokušení a pádu je živé a má nám co říci i dnes.</i>	
4. ZASLÍBENÍ ZÁCHRANY	23
<i>I když první lidé museli nést nepříjemné důsledky svého rozhodnutí, získali novou naději.</i>	
5. KAIN A ÁBEL	27
<i>Smutný příběh těchto dvou bratrů může být poučením pro každého z nás.</i>	
6. ŠÉT A HENOCH	31
<i>Adamovi synové byli stejní jako dnešní děti - dělali svým rodičům někdy radost, někdy starosti.</i>	
7. POTOPA	36
<i>Největší světová katastrofa znamenala konec, ale také nový začátek.</i>	
8. NOVÝ ZAČÁTEK	43
<i>Po potopě se na obloze objevila duha - znamení nové éry lidstva.</i>	
9. STVOŘENÍ A VĚDA	46
<i>Biblická zpráva a věda si neodporují.</i>	

10. BABYLONSKÁ VĚŽ	49
<i>Kdo a proč ji stavěl?</i>	
11. ABRAHAM	52
<i>Otec národů - vzor věrnosti.</i>	
12. ABRAHAMŮV PŘÍKLAD	56
<i>Návrat do Kenaanu, záchrana Lota, zaslíbení velkého potomstva.</i>	
13. NEJTĚŽŠÍ ZKOUŠKA	63
<i>Zaslíbený syn přinesl do Abramova života hodně radosti, ale taky velké trápení.</i>	
14. SODOMA	69
<i>Proč byla zničena?</i>	
15. IZÁKOVO MANŽELSTVÍ	75
<i>Až v dalekém Cháranu našel Abram vhodnou manželku pro svého syna.</i>	
16. JÁKOB A EZAU	79
<i>Dva Izákovi synové - dramatický příběh lbostejnosti a podvodu.</i>	
17. ÚTĚK	83
<i>Jákob odešel do exilu, kde se seznámil s Ráchel.</i>	
18. JÁKOBŮV NOČNÍ ZÁPAS	89
<i>Z Jákoba se stal Izrael a po dlouhé době se opět setkal se svým bratrem Ezauem.</i>	
19. NÁVRAT DOMŮ	93
<i>Jákobovo usmíření s Ezauem, nejmilejší syn prodán do otroctví.</i>	
20. JOSEF V EGYPTĚ	98
<i>Úžasný příběh otroka, který se stal správcem celé země.</i>	
21. JOSEF A JEHO BRATŘI	104
<i>Josef se smířil se svými bratry a ti přijali jeho pozvání k přestěhování do Egypta.</i>	

22. MOJŽÍŠ	114
<i>Klidný život v Egyptě vystřídalo pronásledování, uprostřed kterého se narodil zaslíbený vysvoboditel.</i>	
23. EGYPTSKÉ RÁNY	121
<i>Ani strašlivé rány, které postihly Egypt, nepřiměly jeho vládce k tomu, aby propustil izraelské otroky na svobodu.</i>	
24. PRVNÍ VELIKONOCE	129
<i>Teprve poslední, největší rána přinesla Izraelcům vytouženou svobodu.</i>	
25. ODCHOD Z EGYPTA	132
<i>Izraelský národ se vydal na cestu do zaslíbené země, už její začátek však naznačil, že nebude lehká.</i>	
26. PUTOVÁNÍ POUŠTÍ	136
<i>Velké těžkosti i velké zázraky provázely Izrael nejen v prvních měsících jeho putování.</i>	
27. SÍNAJ	142
<i>Pod borou Sínaj uzavřel izraelský národ smlouvu, která jej navždy ovlivnila.</i>	
28. ZLATÉ TELE	148
<i>Izraelský lid velmi brzy porušil uzavřenou smlouvu. Potvrdilo se, že zbavit se své minulosti není nikdy lehké.</i>	
29. VELKÝ SPOR	155
<i>Boj, který se odehrával v myslích Izraelců, byl důsledkem sporu, jenž začal mnohem dříve a poznamenává také dnešní svět.</i>	
30. STAN SETKÁVÁNÍ	160
<i>Izraelci postavili stan setkávání, který byl během jejich putování pouští místem, kde se setkávali se svým Bohem.</i>	
31. NÁDAB A ABÍHÚ	168
<i>Smutný konec Áronových synů.</i>	
32. STARÁ A NOVÁ SMLOUVA	170
<i>Bůh si vyvolil Izrael, aby na něm mohl ukázat všem ostatním národům, jaký skutečně je.</i>	

33. NESPOKOJENOST LIDU	175
<i>Relativně dlouhé putování pouští zvyšovalo nervozitu izraelského lidu.</i>	
34. PŘED ZASLÍBENOU ZEMÍ	180
<i>Krok před cílem svého putování prožil Izrael pravdivost přísloví, že strach má velké oči.</i>	
35. KÓRACHOVA VZPOURA	185
<i>Další vzpoura - další obvinění Mojžíše.</i>	
36. ČTYŘICET LET NA POUŠTI	190
<i>Selbání na hranicích zaslíbené země odsoudilo Izrael k dalšímu putování.</i>	
37. MOJŽÍŠOVO SELHÁNÍ	193
<i>Netrpělivý lid opět reptal a Mojžíšovi došla trpělivost.</i>	
38. CESTA KOLEM EDÓMU	197
<i>Opět na hranicích zaslíbené země, Áronova smrt, bronzový had.</i>	
39. DOBYTÍ BÁŠANU	204
<i>Vítězství na hranicích zaslíbené země naznačovalo, že konec putování pouští se blíží.</i>	
40. BALÁK A BILEÁM	207
<i>Ani maximální snaha moábského krále Baláka neodvrátila vítězství Izraelců.</i>	
41. MIDJÁNSKÉ ŽENY	214
<i>Co nezvládli silní vojáci, to dokázaly „slabé“ ženy.</i>	
42. MOJŽÍŠOVO POSELSTVÍ	219
<i>Velký vůdce Izraele se rozloučil se svým lidem a předal žezlo svému nástupci.</i>	
43. MOJŽÍŠOVA SMRT	223
<i>Na vrcholu bory Nebó - s pohledem upřeným na zaslíbenou zemi a nadějí v srdci - zemřel velký vůdce Izraele.</i>	
44. V ZASLÍBENÉ ZEMI	229
<i>Naděje se konečně naplnila - Izrael překročil Jordán a vstoupil do zaslíbené země.</i>	

45. PÁD JERICHA	232
<i>Prvním městem, které Izraelci ve svém novém domově obsadili, bylo bohaté Jericho.</i>	
46. ĚBAL A GERIZÍM	238
<i>Na těchto dvou horách si Izrael pravidelně připomínal, co je pro něj tím nejpodstatnějším.</i>	
47. NA POSTUPU	241
<i>Izrael nezadržitelně postupoval zaslíbenou zemí a podroboval si jedno město za druhým.</i>	
48. KONEČNĚ DOMA	245
<i>Po dobytí všech důležitých měst si izraelské kmeny rozdělily zaslíbenou zemi.</i>	
49. JOZUOVA POSLEDNÍ SLOVA	252
<i>Slibem věrnosti Hospodinu se Izrael rozloučil s mužem, který jej vedl při dobývání zaslíbené země.</i>	
50. DESÁTKY A DARY	255
<i>Zásady bebrejského ekonomického systému lidem připomínaly, kdo je skutečným vlastníkem jejich majetku.</i>	
51. DUCH SOLIDARITY A ŠTĚDROSTI	257
<i>Sedmý rok, jubilejní rok a další moudrá pravidla byly projevem solidarity, která panovala ve starověkém Izraeli.</i>	
52. RADOSTNÉ SVÁTKY VDĚČNOSTI	261
<i>Svátky, které Izrael slavil v průběhu roku, byly projevem vděčnosti za mírnost i zaslíbením naděje do budoucnosti.</i>	
53. GEDEÓN	264
<i>Příběh pokory a velkého vítězství.</i>	
54. SAMSON	272
<i>Další izraelský soudce - rozporuplný příběh vítězství a pádů.</i>	
55. SAMUEL	277
<i>Vymodlený syn věrné matky.</i>	

56. ĚLÍ A JEHO SYNOVÉ	280
<i>Slabost otce s tragickými důsledky.</i>	
57. SCHRÁNA SMLOUVY V ZAJETÍ	283
<i>Smutný příběh lidského modlářství s dobrým koncem.</i>	
58. PROROCKÉ ŠKOLY	290
<i>Centra vzdělávání a duchovního růstu.</i>	
59. PRVNÍ IZRAELSKÝ KRÁL	294
<i>Lid toužil po králi - vyvoleným se stal Saul.</i>	
60. SAULOVA VLÁDA	301
<i>Omyly a pády prvního izraelského krále</i>	
61. ZAVRŽENÍ	306
<i>Saulovo selhání po bitvě s Amálekovci zpečetilo jeho odsouzení.</i>	
62. POMAZÁNÍ DAVIDA	311
<i>Za nového krále Izraele byl vybrán mladý pastýř.</i>	
63. DAVID A GOLIÁŠ	314
<i>Boží vítězství není závislé na lidské síle či velikosti.</i>	
64. ŽÁRLIVOST	318
<i>Saul těžce snášel Davidovo požebrání.</i>	
65. NA ÚTĚKU	324
<i>David pronásledován Saulem se uchýlil k Pelištejcům.</i>	
66. SAULŮV KONEC	331
<i>Po promarněných příležitostech ukončil první izraelský král svůj život sebevraždou.</i>	
67. TAJEMSTVÍ ĚN-DÓRU	335
<i>Jaké bylo pozadí Saulovy návštěvy ěn-dórské věštkyně?</i>	

68. DAVIDOVA ZKOUŠKA	338
<i>Postavit se na stranu vlastních, nebo cizinců?</i>	
69. DAVID KRÁLEM	342
<i>Po Saulově smrti byl David konečně korunován za nového izraelského krále.</i>	
70. DAVIDOVA VLÁDA	345
<i>Úspěchy nového krále symbolizovalo nové hlavní město – Jeruzalém.</i>	
71. DAVIDŮV PÁD	352
<i>Dobrá léta vystřídalo opět údobí problémů a trápení.</i>	
72. ABŠALÓMOVA VZPOURA	357
<i>Špatná Davidova rozhodnutí vedla nakonec k povstání, které proti němu zosnoval jeho vlastní syn.</i>	
73. DAVIDOVO STÁŘÍ	367
<i>Šalomoun vystřídal na trůnu svého otce a začal naplňovat Davidův sen – výstavbu chrámu.</i>	
REJSTŘÍK VERŠŮ	372
JMENNÝ REJSTŘÍK	378
VĚCNÝ REJSTŘÍK	382
REJSTŘÍK TEXTŮ K JEDNOTLIVÝM KAPITOLÁM	384